Ministerie van Buitenlandse Zaken

TER BESLISSING

Aan R
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Datum
30 maart 2026

Onze referentie
BZ2624274

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Binnengekomen op
20 januari 2026

nota

Motie 36 800- XVII, nr. 32 - Bamenga c.s. over succesvolle programma's in het Grote Merengebied

Aanleiding

- Op 15 januari jl., tijdens het debat over de BHO Begroting, diende Kamerlid Bamenga CS een motie in met het verzoek om succesvolle programma's in het Grote Merengebied, bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid, rechtsstaat, handel en grondstoffen, zo veel mogelijk voort te zetten.
- Deze motie werd ingediend enkele maanden nadat een eerdere motie met vergelijkbare strekking was afgedaan. Kamerlid Bamenga gaf bij de indiening aan zich niet te kunnen vinden in de invulling van de eerdere motie. De opnieuw ingediende motie kreeg brede steun (D66, CU, Volt, SP, Groenlinks-PvdA, SGP, CDA, DENK, VVD)
- Op 29 april jl. diende TK lid Bamenga (D66) vragen in over de snel verslechterde situatie in het oosten van Congo, waarin hij u vraagt om z.s.m. de Kamer te informeren over de uitvoering van de motie.
- Op donderdag 28 mei a.s. zal het CD conflict-gerelateerd seksueel geweld plaatsvinden. Mogelijk zullen hier vragen komen over NL financiering in Oost-DRC t.a.v. dit onderwerp. In het voorbereidingsdossier treft u een spreektekst over de invulling van de motie.

Geadviseerd besluit

Graag uw akkoord om de motie uit te voeren d.m.v. het financieren/verlengen van een tweetal bestaande programma's in het Grote Merengebied, gericht op:

- Seksueel en gender-gerelateerd geweld: optoppen van programma voor seksuele en reproductieve gezondheidsdiensten in veldklinieken in rurale gebieden in Oost DRC, waartoe ook slachtoffers toegang krijgen. Financiering: EUR 2 mln., dekking uit bestaand budget: art 3.1, 2026.
- Regionale stabiliteit en verduurzaming van grondstoffenketen: technische assistentie aan International Conference on the Great Lakes Region (ICGLR). Financiering: EUR 4mln, dekking uit bestaand budget: art 4.3, 2026-2027.

Graag uw akkoord op bijgevoegde brief om de Kamer te informeren over de invulling van de motie.

Kernpunten

- Het Grote Meren Programma (hierna: GMP) richt zich sinds 2008 op het bevorderen van stabiliteit in de Grote Meren regio met Oost-DRC als focusgebied. In de beleidsbrief van 20 februari 2025 is aangekondigd dat het GMP zal worden afgebouwd als onderdeel van een focus op programmering op veiligheid en stabiliteit in de nabuurregio's van Europa.
- Door verschillende partijen werd kritisch gereageerd op dit besluit, m.n. door Kamerleden Bamenga, Ceder en Hirsch. Dit komt door het voortdurende conflict tussen DRC en Rwanda met ernstig risico op regionale spillover, en de immer toenemende humanitaire noden en grote aantallen slachtoffers van seksueel geweld in Oost-DRC.
- Hier staat tegenover dat de programmering en personele bezetting in genoemde regio in afbouw zijn ten gevolge van de taakstelling en bezuinigingen op OS die onder het vorige kabinet zijn ingezet.
- Wegens voorgenoemde factoren, maar ook de situatie op de grond, is het monitoren van programma's lastig. Voorgestelde oplossing kent minimale beheerslast en is op te vangen met bestaande capaciteit in de regio.
- Voor de invulling van deze motie blijft daarom het uitgangspunt dat het GMP als geheel wordt beëindigd, conform de eerdere beleidsbeslissing die reeds is gecommuniceerd aan de Kamer.
- In deze versie van de Kamerbrief is tekst over humanitaire hulp en andere programma's toegevoegd.

Voorgestelde invulling motie:

  - Gezondheid: Advies om SRGR programma op te toppen met EUR 2 mln., dekking uit bestaand budget: art 3.1, 2026.
    Dit gaat om geïntegreerde zorgcentra in Noord- en Zuid Kivu voor slachtoffers van seksueel en gender-gerelateerd geweld.
  - Rechtsstaat, handel en grondstoffen: Advies om financieren van technische assistentie aan de ICGLR met EUR 4 mln., dekking uit bestaand budget: art 4.3, 2026-2027. ICGLR is een regionale gouvernementele organisatie met 12 lidstaten, waaronder zowel DRC als Rwanda, gericht op stabiliteit, economische integratie en het beheer van grondstoffen.

- De voorgestelde financiering van ICGLR sluit tevens aan bij uw bredere beleidsagenda, met name t.a.v. strategische autonomie en toegang tot kritieke grondstoffen, en biedt een politieke ingang in de regio (ICGLR speelt een rol in de door VS en Qatar geleide vredesprocessen). Daarnaast zal met een bijdrage gericht op gezondheid en seksueel en gender-gerelateerd geweld tegemoet worden gekomen aan de zorgen in de TK.

Toelichting

Moties van TK lid Bamenga over het Grote Meren Programma

- TK lid Bamenga heeft meerdere vragen gesteld over het GMP sinds de aankondiging van de beëindiging van het GMP in de beleidsbrief over Ontwikkelingshulp van 20 februari 2025.
- In de Kamerbrief van 29 september 2025 over 'Opvolging moties over de Afrikastrategie en de Grote Merenregio'[1] werd een eerdere motie van juni 2025 (ingediend tijdens Commissiedebat DRC/Soedan van 25 maart 2025)

[1] Kamerstukken 29237-235

over het Grote Meren Programma (GMP) met vergelijkbare strekking als volgt afgedaan:
Indachtig de door uw Kamer ingediende motie, zijn wij bereid te onderzoeken hoe succesvolle programma's onder het Grote Meren programma, en die passen binnen de Beleidsbrief Ontwikkelingshulp, kunnen worden voorgezet, bijvoorbeeld via cofinanciering, door overname, of voortzetting van projecten op het gebied van seksuele gezondheid en rechten, grenshandel en grondstoffen.

- Bij de BHO begrotingsbehandeling 2026 in januari jl. gaf TK lid Bamenga aan zich niet te kunnen vinden in deze invulling, en diende opnieuw (onderliggende) motie in.
- Deze motie verzoekt naast het voortzetten van GMP programma's ook om het in kaart te brengen wat er in het Grote Merengebied nodig is op het gebied van humanitaire hulp, en de Kamer hierover jaarlijks te informeren. Dit onderdeel van de motie is reeds afgedaan in het RBZ verslag van 29 januari jl.

Aanvullende financiering en programmering
In aanvulling op de opties voor uitvoering van de motie wordt actief ingezet op het werven van financiering via derde partijen (o.a. EU) voor projecten uit het GMP. Daarnaast loopt de volgende centrale programmering nog door

- *Vanuit het subsidiekader Contributing to Peaceful and Safe Societies* (DSH) lopen tot en met 2030 een 5-tal programma's in Oost DRC op het terrein van vredesopbouw en bescherming van burgers
- Orange Corners (RVO) – loopt in (oost) DRC.

Nederland zal bovendien, na sluiting van het GMP, actief blijven in de regio middels ongeoormerkte bijdragen voor humanitaire hulp en aan organisaties die hulp bieden in de regio, zoals het Peacebuilding Fund, Global Fund for Aids, TB and Malaria en WHO), bilaterale programma's en het diplomatieke werk van de ambassades in de regio. Deze inzet zal, samen met uw besluit op de concrete invulling van de motie, ook aan de Kamer worden gecommuniceerd.

Aanpak verantwoord uitfaseren Grote Meren Programma – ter informatie

- In lijn met de Beleidsbrief over Ontwikkelingshulp van 20 februari 2025[2] zal het Grote Meren programma eind 2027 zijn uitgefaseerd[3].
- Ter indicatie: in 2025 besloeg het GMP 27 commiteringen en 24 activiteiten met totaal kasbudget van circa 26 mln EUR.
- In 2025 is de GMP uitfaseringsstrategie door DGIS goedgekeurd:

1. *Het identificeren, documenteren en delen van resultaten van de projecten binnen het GMP.*
2. *Etaleren van meest 'succesvolle' projecten met innovatieve aanpak of boven verwachting resultaten.*
3. *Identificeren van geleerde lessen van regionale programmering en werken in fragiele context.*
4. *Communicatiestrategie en narratief over uitfasering en de toekomstige relatie met landen in het Grote Meren gebied.*

[2] Kamerstuk 2025ZO3188 / 2025D07197
[3] m.u.v. één project wat doorloopt tot maart 2028